

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

2. De fine & mediis Religiosi Statûs. Thema. Habetis fructum vestrum in sanctificationem, finem verò vitam æternam. Rom. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

EXHORTATIO II.
IN REGULAM II. SUMMARII.

De fine & mediis Societatis.

T H E M A.

*Habetis fructum vestrum in sanctificationem & finem
verò vitam aeternam.*

Providentia divina, & Sapientia aeterna, omnia in numero, pondere & mensura ordinat, atque attingens, à fine usque ad finem fortiter, disponit omnia suaviter, cuilibet Creaturae suae, ad finem praefixum, media apta ac proportionata attribuens. Si à natura ordiamur, avi, quam sapienter, ad volandum alas, pennasque concessit, & pisci pinnas ad natandum? Ardeae pedes oblongos & rostrum ad captandum pisces ex aqua in pabulum? Ciconiae pedes teretes & rostrum prolixum, ad ambulandum per gramen & arripiendam ranam lacertamve in nutrimentum? Lepori celeritatem ad fugiendum, canis venatico vim odorandi, & currendi ad insequendum? Bovi cornua, Leoni ungues, caeterisque animantibus arma ad sese tuendum? Homini cerebrum & alia instrumenta ad intelligendum? Quod si ab his ad supernaturalia ascendamus; homini non minus de mediis supernaturalibus, ad finem suum convenientibus, provisum esse animadvertemus: De Sacramentis scilicet, aliisque salutis aeternae adminiculis. Idem videre licet, in Ordinibus Religiosis, quorum singulis, ut inductione patet, fini suo consentanea media est elargita divina Providentia; atque hos inter etiam minimae Societati nostrae, quam sicut ad finem praestantissimum procurandae salutis & perfectionis propriae & alienae, instituit; ita convenient-

o 3

nien-

nientissima eidem media attribuit: quod præfenti exhortatione declarabimus; quò mediis præclarissimis tam benignè liberalitèrque à Deo concessis, ad finem nobilissimum consequendum strenuè utamur.

I.
Finis &
media
perfectio-
nis pro-
pria.

I. Quemadmodum finis est duplex, salus & perfectio propria; ac deinde aliena; ita duplicis quoque generis sunt media, ad duplicem finem subserventia. Intuamur primo loco primam finis nostri partem, eidemque correspondentia media, & Dei providentiam admirabimur. Saluti suæ vacare, & beatitudinem æternam quærere, omnes tenentur, sæculares, & peccatores, imò & Hæretici & Pagani. Omnium hæc est obligatio. Illud autem magis proprium est nostræ professionis ad perfectionem aspirare: hoc peculiare volumus, aut debuimus velle, cum Religiosi status iugo collum submissimus, cum secuta Christi vestigia insequi decrevimus cum Angelicæ vitæ amore, arctissimis nos ultro constrinximus vinculis: hoc perfectionis bonum, appetivimus, hoc elegimus, hoc quærivimus. Equidem quamvis certus essem de mea salute in sæculo, ex divina aliqua & evidenti Dei revelatione, nihilominus ad Religionem advolare, nec unâ nocte in sæculo manerem, hunc perfectionis thesaurum quæsiturus. Hoc cæleste Manna gustaturus, hanc in valle lacrymarum beatitudinem prærepturus, & Regnum Cælorum in terris possessurus: Licet enim nullum periculum damnationis esset, licet nullus teter inferni carcer exstaret, nulla obstaret purgatorii mora, imò licet nullum Cælum præ-

paratum esset, post hanc vitam, nulla gloria æterna promissa, nulla bonorum operum retributio expectanda, à liberalissimo JESU; imò licet ipse dulcis JESUS, pro nobis à Cruce suspensus non esset, nec cælestis vitæ formam suo exemplo tradidisset, per se est desiderabilis, & amabilis & quærenda perfectio vitæ, non utcunque, sed avidè & vehementer, quod Apostolus insinuat, dum ad Hebr. c. 6. ait: *Ad perfectiora feramur*, non dixit *eamus*, sed *feramur*, hoc est rapiamur, impetu protuamus, quasi aliena & supercælesti vi acti: & media ad id opportuna promptè, alacriterque ac constanter adhibeamus.

At quænam media Religioso Societatis sunt adhibenda, ut tam ingens perfectionis bonum assequatur? Respondeo 1. Adhibeat necesse est media Christianis omnibus communia: quæ sunt observatio præceptorum omnium, usus virtutum Theologicarum & Moralium, sine quo Charitas observari nequit. 2. Usurpet media Religionibus omnibus communia, ad perfectionem Charitatis obtinendam utilissima: ut sunt vota essentialia; internus Dei cultus, per orationes, meditationes, lectiones, & alia Religionis opera: Item actus pertinentes ad corporis castigationem, ad perfectam sui abnegationem, & mundi renuntiationem plurimum conducentes. 3. Societatis Religiosus utatur mediis, nostro Ordini, quodammodo magis propriis & quidem primò illis, quæ ad internam animi devotionem, puritatem, familiaritatem & unionem cum Deo pertinent: ex quibus fons & origo

origo totius incrementi Spiritualis dependet. Eiusmodi sunt: meditatio horaria quotidiana, oratio, contemplatio & lectio, bina indies, Conscientiæ disculsiō, frequens & valde circumspēctus Sacramenti poenitentiae usus: accurata de rebus Spiritualibus institutio, frequens de rebus hisce consultatio, & propria Conscientiæ, tam cum Superioribus, quam cum aliis Præfēctis Spiritūs communicatio. Peculiaris exercitiorum Spiritualium usus, non solum in ipso ingressu, sed perpetuò singulis annis, Exhortationum Spiritualium frequentia, familiaria de divinis colloquia. Secundò, alia sunt media, quæ ad veram sui abnegationem, & affectus mortificationem adhibentur: qualia censentur: continuam, quoad fieri potest, in rebus omnibus mortificationem querere: munia, in quibus Humilitas & Charitas maximè exercetur, crebrò obire; portas sensuum quam diligentissimè custodire; honorum & dignitatum tum in Societate, tum extra, viam specialis voti obligatione, præcludere; Præsidium omnium, excepto Generali, electiones, ad ambitionem & discordiam tollendam, uni Generali reservare: ex quibus in Societate pax, concordia, animorum unio, & Charitas fraterna oritur; quam totis viribus inter suos Societas procurat.

Quàm convenientia sunt ista media, Charissimi, ad perfectionem omnimodam, consequendam? Quàm potentia & efficacia? Si igitur perfectionem, quæ salus, & pulchritudo, & felicitas est animæ, consequi desideretis, il-

la strenuè adhibere, & voti compotes evaderis.

II. Altera pars finis, quæ perfectionem spectat proximorum, cum quoque nobilissima sit; consentanea quoque media requirit. Quantæ sit excellentiæ procurare salutem & perfectionem hominum, testatur S. Dionysius Areopagita de cœlest. Hierarch. c. 9. ubi docet: *Divinorum omnium divinissimum esse cooperari ad salutem animarum. Secundum illud Apostoli 1. Corinth. 3. Dei adiutores sumus.* Ex quo rectè infert R. P. Franciscus Suarez Tom. 4. de Relig. Tract. 10. L. 1. c. 6. Finem illum esse supremum omnium, qui possunt esse in aliquo statu Ecclesiæ: est enim finis Apostolorum à Christo Domino eis præfixus: est finis Episcoporum & Præsulum Ecclesiæ, quorum est, ut ait S. Dionysius, *Alios purgare, illuminare, persuadere*: Idem eleganter tradit S. Gregorius Nazianzenus Orat. 1. Episcopis non solum tribuens perfectionem propriam, tanquam illis propriè debitam, his verbis: *Antistiti vnitum est, non quàm optimum esse, ac novas subinde virtutum accessiones facere; siquidem virtutis suæ præstantiâ multitudinem ad mediocritatem traditurus sit*: Sed etiam de fine alios perficiendi ita disserit: *Huius scopus est, anima (proximi) pennas dare ac mundo eam eripere, Deoque dare, divinamque imaginem, aut manentem conservare, aut periculatam fulcire, aut dilapsam in pristinum statum revocare.* Hic denique est finis ut idem Sanctus Doctor scribit: & scopus totius divinæ providentiæ erga homines, & Incarnationis Christi, omniumque laborum eius.

Idem

II.
Finis &
media
perfectionis
alienæ,

Idem autem ille finis, scopus quoque est Societatis nostrae, licet aliter ad Episcopos, aliter ad Clericos Religiosos pertineat: illis siquidem per se & principaliter his solum ministerialiter, ut loquitur Suarez, & delegatè, ac in subsidium Episcoporum, convenit.

Quenam verò fini huic adeò excellenti ac divino, media Filiis suis, Societas supeditat? variis ac multa, eaque præstantissima, atque utilissima: In his numerantur omnia ministeria sacra, quæ ad purgandos, illuminandos, & perficiendos alios plurimum conducunt: inter quæ locum principem obtinet Sacramentorum administratio, præsertim Exhomologeseos & Eucharistiae, quæ Instituti nostri maximè est propria, ut ex Bullis Pauli III. & Julii III. & Gregorii XIII. & ex forma Instituti, atque ex omnibus Constitutionibus notum, perspectumque est. Deinde huc spectat, Sacrificia Missæ, pro infidelium, Hæreticorum & Peccatorum conversione offerre: Verbum Dei prædicare: Catechesin rudibus ac pueris exponere: Exercitia Spiritualia S. Ignatii tradere: Sodalitias varia erigere: decedentes ad mortem sanctam disponere: missiones inter fideles & infideles obire, etiam in remotissimas Orbis partes, & barbaras nationes, votòque se ad id adstringere, ac peregrinari, etiam absque viatico, ex Eleemosynis, si necesse sit, vivendo; Denique Theologicas, Philosophicas, aliàsque scientias subtiliores tradere, humaniores literas cum pietate juventutem edocere; **Libris editis doctrinam variam com-**

municare; atque ita omnibus Orbis Christiani statibus, tam Ecclesiasticis & Religiosis, quàm sæcularibus subjecta & instrumenta apta præparare, quibus ad Dei gloriam majorem utantur & conferventur, nullum aliud emolumentum, nisi salutem animarum inde expectando: quemadmodum Sanctus Ignatius in Constitutionibus suis frequenter repetit.

Media hæc tam præclara, Charissimi, toto vitæ cursu, pro capacitate nostra, non sunt negligenda; sunt quidem uni ex vobis plura, alii pauciora à Deo talenta concedita; adeoque unus altero majorem his mediis fructum referre poterit; nullus tamen est ex vobis, qui suo tempore, hoc illòve medio, non valebit, animas complures Deo lucrari: & ipsius gloriam plurimum propagare; modò dicta media strenuè voluerit usurpare: Hunc igitur animum, hoc propositum concipiamus, in Tyrocinio nos pro viribus aptemus, atque eum in finem gratiam divinam ferventer indes imploremus.

III. Videor autem mihi audire, nonnullos admirantes & nobis objicientes; qui fieri queat, ut tam multa actio, quàm Societas proficetur, cum perfecta contemplatione conjungatur? Licet enim activa vita & contemplativa, ambæ sint sanctæ & forores, nec sibi contrariæ, ex ea tamen parte, quæ una requirit otium, alia negotium, non videntur simul esse posse in magna ac per se intenta perfectione: Ut enim argumentatur D. Thomas 2. 2. quæst. 182. a. 3. Cùm humana capaci-

III
Vita
va de
temp
ve co
judic

tas,

tas, valde sit limitata, non potest simul intendere contemplationi summæ venerationis, & amoris ac dulcedini ejus, & operibus misericordiae erga proximos.

Sed respondemus ex P. Suarez Tom. 4. de Relig. L. 1. c. 7. Primò hoc non esse impossibile cum divina gratia: & quamvis id difficile videatur, perfectam tamen virtutem circa difficile versari: atque ita difficultatem illam per Religionis providentiam, & perfectam institutionem, cum vocationis gratia posse superari. Nam 1. Societatis Providentia est singularis, quæ a Deo singularia obtinuit media & methodos orandi, meditando & contemplandi, & sollicita est, ut Filiis suis in instructione & educatione desit nihil. 2. Institutio Sociorum, præsertim in Tyrociniis, biennio est singularis: Nam in 3. p. Const. c. 1. §. 10. S. Fundator, valde commendat: Ut doceantur, ab illusionibus Dæmonis in spiritualibus exercitiis sibi cavere: veris solidisque virtutibus insilire, sive plures adint consolationes spirituales, sive pauciores. Deinde major Tyrociniis pars exercitiis vite contemplativæ impenditur: Et Tyrones in rebus spiritualibus instituuntur, idè primò experimentum Novitiorum est: *In spiritualibus exercitiis mensem unum, plus minusve versari, in examinanda conscientia, & antea vita recognanda & Confessione generali facienda, ac peccatorum suorum meditatione, tum in contemplatione mysteriorum vite Christi: tum etiam in Oratione mentali & vocali, juxta cujusque captum sese exercere.* Exam. c. 4. §. 10. Postea verò in decursu

probationis, in spiritualibus illis exercitiis maxime instruuntur, quæ pertinent ad usum Sacramentorum Confessionis & Communionis; docentur audire Missam, in ea ministrare; modus etiam legendi, meditando, & orandi cum fructu ostenditur: & idè p. 3. Constit. c. 1. §. 10. providetur, ut de his omnibus frequens sit sermo & eruditio ac cura, ut non solum addiscantur & memoriâ teneantur; sed etiam exercentur. Deinde hæc spiritualia exercitia, secundum Constitutiones etiam studiorum tempore continuanda: Unde 3. p. Const. c. 3. *Tanquam certum ducitur eos viros spirituales futuros, & qui sic in via Christi Domini nostri profecerint, ut per eam currere possint.* Ex quibus omnibus Providentia Societatis singularis satis constat & patet, ea quæ spectant ad vitam contemplativam primum ac præcipuum locum in ea tenere, & plurimum valere ad eandem cum activa copulandam, ut ex effectu ipso, & pluribus viris insignibus, & in utraque vita excellentibus, in Societate, manifestè elucescit.

3. Confert ad hoc plurimum Gratia vocationis. Quid autem est Gratia vocationis? Ut eam clariùs cognoscamus, cum sæpenumero ejus incidat mentio, audiendus P. Suarez L. c. §. 9. ubi ait: Neminem posse pro ratione sui Status, piè vivere, nedum perfectè, sine speciali Gratia Dei: & piè credendum, in dè moraliter certum esse, Deum unicuique Religioni dare specialem gratiam, quam communicat omnibus, qui ab Spiritu S. ad illam vocantur, ut finem instituti sui consequi valeant. Sic enim

P S. Tho-

S. Thomas in 4. d. q. 22a. 2. ad 9. dixit: *Ad quamlibet eminentiam Status, dari aliquam sanctitatem, cum sit tibi necessarium speciale auxilium Gratia. Et in Consecratione Virginum & aliis hujusmodi benedictionibus dari Gratiam. Sensus autem est, non dari Gratiam ex opere operato, cum non sint Sacramenta: Sed dari specialem Gratiam auxiliantem, excitantem, & adjuvantem, quam Deus tribuit illis, quos in speciali Statu ac munere constituit, quaque indigent, ut Status sui ac muneris partes recte expleant. Ecce enim S. Joannes Baptista tot gratiis fuit exornatus, nisi ut praeret ante faciem Domini, parare vias ejus? Cur S. Paulus tantam gratiam insignitus, nisi ut Apostolico munere probe fungeretur? Per quem accepimus Gratiam & Apostolatium, Rom. 1. 5. & ad Ephes. 3. Ejus factus sum ego minister, secundum donum Gratiae Dei, quae data est mihi: Mibi enim Sanctorum minime data est gratia evangelizare investigabiles divitias Christi. Simili modo Moyse daturus regiminis socios & adjuutores, aiebat Dominus: *Aufferyam de Spiritu tuo. & dabo eu.* Ex quibus patet, quid & quanta sit vis Gratiae vocationis, & quod illius ope, poterimus vitam activam cum contemplativa conjungere.*

Quocirca, Dilectissimi, ut excellentissimum finem perfectionis propriae,

primo loco assequamur, media illa, quae Societas benigna & provida Mater suggerit, diligenter a nobis adhibenda sunt, tum quae nos cum Deo conjungunt, tum quae carnem & passiones in servitute redigunt. Deinde ut suo tempore, perfectionem alienam, magis no fructu, promovere queamus, illa media, quae divino huic, Apostolicoque fini proficua sunt, adhibebimus, prout ab Obedientia fuerit injunctum; nec posteriora impedimento erunt prioribus: Utraque enim ita ordinata & implexa sunt, ut quod servit ad perfectionem propriam, etiam juvet ad perfectionem proximorum; & quod ad perfectionem proximorum prodest, etiam ad perfectionem propriam conducit. Licet aliqua immediate ordinentur ad perfectionem propriam, mediate ad alienam, & vice versa: Adeoque omnia media Societatis dici possunt ordinata ad salutem & perfectionem proximorum; & omnia dici possunt esse ordinata ad salutem & perfectionem propriam. Ac denique hisce mediis, modo praescripto, utendo, actionem & contemplationem, juxta instructionem Societatis gratia vocationis opitulante, ita exercebimus; ut utramque maximo cum fructu & solatio nostro ac proximorum apte copulemus & conjungamus.

EXHOR-